

Ämnesområden inom utlysningen för samarbete inom miljö

Vattenförvaltning

Vattendrag, sjöar och våtmarker är en integrerad del av skogslandskapet vilket innebär att vattenförvaltning är en viktig fråga kopplat till skog och skogsbruk. Skogsbruksåtgärder som utförs inom en fastighet kan ha inverkan på hela vattensystemet inom ett avrinningsområde. Samordning vid planering och utförande av åtgärder kring vattendrag och dikessystem innebär stora vinster för såväl miljön som vattenkvaliteten. Ett vatten med god kvalitet är en förutsättning för fungerande ekosystem och producerande ekosystemtjänster.

Exempel på åtgärder att samverka om är inventeringar inom ett/flera avrinningsområden, ta fram förvaltningsplaner, planera gemensamma överfarter över vattendrag och våtmarker, miljöhänsyn och samordning av dikesrensning eller planering av skyddszoner. Inventering av vandringshinder och miljöer lämpliga för återskapande av mindre våtmarker i skog. Om projektet ska innehålla inventeringar kommer vi att beakta vilka inventeringsmetoder som är tänkta att användas samt att inventeringarna bör leda till konkreta åtgärder som bidrar till att bibehålla eller förbättra vattenmiljöernas ekologiska status.

Projektet ska syfta till att öka miljönyttan och bibehålla eller förbättra vattenmiljöernas ekologiska status sett ur ett landskapsperspektiv.

Adaptiv skogsskötsel

Samhällets ökade förväntningar på skogen medför en efterfrågan på nya skogsskötselmetoder med inriktning på såväl bättre hänsyn till skogens miljövärden samt ökad produktion av biomassa. Följderna av pågående klimatförändringar ställer samtidigt krav på skötselmetoder anpassade till nya förhållanden.

För att öka användningen av alternativa skogsskötselmetoder och för att få önskade effekter i skogen krävs ett strukturerat lärande där åtgärder utvecklas i praktisk drift och prövas över större områden. Metodutveckling sett i ett landskapsperspektiv förutsätter samverkan mellan skogsägare.

Klimatförändringar medför en risk för ökade skogsskador vilka kan motverkas eller minskas genom att skogsägaren gör strategiska val av skogsskötselmetoder. Systematiska försök ger möjlighet till bättre beslutsunderlag för skogsägaren vid val av skötselmetod och därmed en riskspridning som ökar konkurrenskraften.

Exempel på slutresultat av ett projekt kan vara:

- Utveckla och utvärdera metoder för att inventera, analysera och identifiera skogar lämpliga för alternativa skötselmetoder
- Förvaltningsplaner för områden lämpliga för alternativ skötsel inom ett landskapsavsnitt

- Demonstrationsobjekt och/eller försöksytor där olika metoder och tekniker för alternativ skötsel prövas och utvärderas där en första utvärdering görs under projekttiden.

Exempel på aktiviteter som ett projekt kan innehålla: inventering, metodutveckling, hitta lämpliga demonstrationsområden, kommunikationsinsatser och uppföljning av alternativa skötselmetoder. Några exempel på situationer där alternativa skötselmetoder kan vara aktuella är:

- Hänsyn till rennäringens behov
- Tätortsnära skogar och andra skogar med sociala värden
- Skogar med stor andel kulturmiljöer inklusive fåbodemiljöer
- Naturvårdande skötsel i områden med höga naturvärden
- Inom områden där flera skogsägare är intresserade av alternativa skötselmetoder

Projektet ska syfta till att öka användningen av alternativa skogsskötselmetoder sett ur ett landskapsperspektiv.

Planering och projektering av skogsbilvägar

Skogsbilvägar berör oftast flera skogsfastigheter och markägare. En bättre samordnad planering av skogsbilvägars sträckning innebär minskade kostnader för anläggande och drift av vägar. Effektiva virkestransporter med kortare körsträckor är positivt såväl ekonomiskt som miljömässigt. Minskad transport ger en lägre klimatpåverkan. En gemensam planering som utgår från landskapets förutsättningar ger vägsträckningar med bättre dragning vilket underlättar vid utförandet av skogsvårdsåtgärder. Samtidigt kan skador på miljön såsom påverkan på vattendrag och våtmarker undvikas och fragmenteringen av landskapet minskas. Minskade kostnader vid samverkan ökar skogsägarnas konkurrenskraft samtidigt som man minskar den negativa miljöpåverkan.

Exempel på slutresultat av ett projekt kan vara:

- En vägnätsplan över ett större område med flera fastigheter/ägare. (Läs om vägnätsplanering på <https://www.skogskunskap.se/vagar-i-skogen/vagnatsplanering/vagnatsplanering/>)
- En utvecklad metod för att göra vägnätsplaner, väglinjeprojektering och effektivare vägförvaltning
- En effektiviserad vägförvaltning inom ett större område, exempelvis genom samverkan mellan flera vägsamfälligheter.

Exempel på aktiviteter som ett projekt kan innehålla:

- Möten och andra aktiviteter för att få skogsägare att samverka
- Framställa underlag eller utveckla metoder för att ta fram underlag inför exempelvis en vägnätsplan

- Test och utvärdering av nya metoder för planering och förvaltning av skogsbilvägnät.
- Båtnadskalkyler

Stöd kommer inte att ges till: utgifter för lantmåteriförrättningar, andelstalsberäkning, detaljerad projektering (mängdberäkning, konstruktionslösningar m.m.)

Projektet ska syfta till att skapa ett effektivt skogsbilvägnät med god miljöhänsyn sett ur ett landskapsperspektiv.

Viltförvaltning

Ett högt betetryck på skogen har negativa effekter på den biologiska mångfalden och skogsproduktionen. Vid obalans mellan hjortviltets täthet och tillgången på det foder i landskapet som viltet föredrar, främst tall och löv, har lövträd och tall har svårt att etablera sig, samtidigt som föryngring av skog i allt högre utsträckning sker med gran. Trädslagsblandningen minskar och skogslandskapets biodiversitet blir lägre. Betesskadorna leder till även till en försämrad virkeskvalitet och i förlängningen till att markens produktionsförmåga inte utnyttjas fullt ut.

En del av problematiken är att jaktbart vilt och skogsbruk förvaltas på olika skalor, viltet på landskapsnivå och skogen på fastighetsnivå. Det behövs därför arbetsformer med ett landskapsperspektiv för både viltet och skogen

Projektet kan exempelvis handla om att ta fram ny eller utvecklad metodik för att ta fram beslutsunderlag vid viltförvaltning. Det kan även inrikta sig mot att utveckla analyser av olika inventeringsresultat och hur man kan använda analysresultaten i viltförvaltningen.

Projektet ska syfta till att öka miljönyttan och minska betesskadorna sett ur ett landskapsperspektiv.